

מלמעלה והפדר נתון עליה. הרגל בשמאלו. ובית עורם לחוץ.
 השני – בשתי ידים, של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו, ובית עורם לחוץ.
 השלישי – בעוקץ וברגל. העוקץ בימינו והאליה מדולדלת בין אצבעותיו, ואצבע הכבר ושתי כליות עמו.
 הרביעי – בחזה ובגרה. החזה בימינו והגרה בשמאלו וצלעותיו בין שתי אצבעותיו.
 החמישי – בשתי הפנות, של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו, ובית עורן לחוץ.
 הששי – בקרבים הנתונים בבוך, וכרעים על גביהם מלמעלה.
 השביעי – בסולת של מנחת נסכי התמיד.
 השמיני – בחביתי כהן גדול.
 התשיעי – ביין לניסוך.
 כן היא שיטת משנתנו, ויש שיטת תנאים נוספת – ע' ביומא כה).
 הלכו ונתנום מחצי כבש ולמטה במערבו [ובשבת – אברי התמיד במזרח ושל מוספים במערב. עפ"י סוכה
 נד:], ומלחום וירדו ובאו ללשכת הגזית לקרות את שמע.
 זר אינו כשר להוליך את האברים. זכאים יד. ואם הוליך – יש להסתפק האם צריך להחזירם
 ולהוליך שוב (תורת הקדשים).

פרקים חמשי – שביעי; דפים לב – לג

יא. מהו סדר המעשים מהולכת האברים לכבש ועד גמר סדר התמיד?

לאחר הנחת האברים על הכבש ירדו כולם ללשכת הגזית. אמר להם הממונה: ברכו ברכה אחת, והם
 מברכים ברכה שנייה שלפני קריאת שמע [אבל ברכת 'יוצר אור' אומרים אותה רק לאחר מכן בהגיע זמנה.
 עפ"י ברכות יב], קוראים עשרת הדברות, שמע, והיה אם שמוע, ויאמר, ומברכים שלש ברכות: אמת ויציב,
 עבודה ('רצה...') וברכת כהנים (– 'שים שלום...!'. הרמב"ם הוסיף שמברכים 'מודים'. ובבאורי הגר"א
 כתוב על פירוש זה שקשה להולמו). בשבת מוסיפים ברכה אחת למשמר היוצא (כלומר היוצא מברך לנכנס)
 – 'מי ששיכן שמו בבית הזה הוא ישכין ביניכם אהבה ואחווה ושלוש וריעות'.
 אמר להם: חדשים לקטורת בואו והפיסו. זכה מי שזכה.
 אמר להם: חדשים עם ישנים בואו והפיסו מי מעלה אברים מן הכבש למזבח [ומשום 'ברב עם הדרת מלך'
 הפיסו פיס זה, שישתתפו בעבודה אנשים הרבה. עפ"י יומא כו]. רבי אליעזר בן יעקב אומר: המעלה אברים
 לכבש הוא מעלה אותם על גבי המזבח.
 א. הלכה כתנא קמא (עפ"י רמב"ם תמידין ומוספין ד, ח). ונראה שאף המשתתפים בפייסות הראשונים,
 משתתפים באחרונים (חדשים ובאורים).
 ב. רש"י (ביומא כו:): והרא"ש (כאן) כתבו שכהן אחד היה מעלה כולם (וב'הר המורה' תמידין ומוספין ד, ח,
 דייק כן מדברי הרמב"ם). ואילו התוס' – ישנים שם חלקו והעלו שכמספר הכהנים שהעלו לכבש,
 כך מספר המעלים למזבח.
 ג. יש מי שכתב שרק בתמיד של שחר היו מחלקים את הולכת האברים לשתים, כדי לקרות את
 שמע בינתים, אבל תמיד של בין הערבים, אין טעם ליתן האברים על הכבש ולחזור ולהעלותם
 לאחר זמן (עפ"י גבורת ארי יומא כו:).
 מסרום לחוננים. היו מפשיטים אותם את בגדיהם ולא היו מניחים עליהם אלא מכנסים בלבד. חלונות היו

שם וכתוב עליהם תשמיש הכלים, כל בגד וחלונו המיועד לו. (למאן דאמר מפייסים בבגדי קדש, וכן הלכה, מדובר כאן על הכהנים שלא זכו בפייס, היו פושטים בגדי קודש ולובשים בגדי חול. ולמ"ד מפייסים בבגדי חול – מדובר באלו שזכו, שפושטים בגדי חול ולובשים בגדי קדש. ע' יומא כד-כה). מי שזכה בקטורת, נוטל כף של זהב המחזקת שלשה קבין, והבונך בתוכה – מלא וגדוש קטורת. וכיסוי היה לו, וכמין מטוטלת (= מטלית. וי"מ: טבעת לאחיזה) היה עליו מלמעלה.

מי שזכה במחתה [לא היה בזה פייס אלא הזוכה בקטורת אומר לזה שבימינו זכה עמי במחתה. עפ"י יומא כו], נוטל מחתת כסף בת ארבעה קבים (יומא מג:). ועלה לראש המזבח ופינה את הגחלים הילך והתה (מן המאוכלות הפנימיות. ויש חולקים. ע' רא"ש; תוס' זבחים סד. רמב"ם וראב"ד וכו"מ – תמידין ג, ה; רע"ב כאן; תוי"ט יומא ד, ג ועוד), ירד ועירן לתוך מחתה של זהב בת שלשה קבין ונתפור קבב גחלים על הרצפה, היה מכבדם לאמה. בשבת היה כופה עליהן פסכתו.

א. כתב הרא"ש שהמחתה של כסף שחתה בה, לא היתה כלי שרת ולא קדשה את הגחלים שבתוכה, ולכך הם נורקים לאמה. ובתוס' ביומא מה. מ: צדדו בדבר (וע"ע בחושי הגר"ח על הש"ס. והרש"ש צדד שאתה מחתה היא זו שמרימים בה את הדשן. וע"ע חונן דעה יומא כה: עמ' קנג).

ב. נתפור על הרצפה יותר מקב – לא יאסוף מן הרצפה אלא חזור והותה ומשלים לשלשה קבים עפ"י רמב"ם תמידין ג, ה; חושי ובאורים).

הגיעו שניהם בין האולם ולמזבח, נוטל אחד את המגרפה וזורקה בין האולם ולמזבח. ושלשה דברים היתה משמשת; כהן ששומע את קולה יודע שאחיו הכהנים נכנסים להשתחוות והוא רץ ובא. בן לוי ששומע קולה יודע שאחיו הלויים נכנסים לדבר בשיר והוא רץ ובא. ראש המעמד היה מעמיד טמאי בית אב בשער המזרח [כדי לסלק חשד שנמנעים מן העבודה בכדי (רבא), או כדי לביישם על שלא נזהרו מן הטומאה (רב יוסף – פסחים פב). והלכה כדעה ראשונה].

יש סבורים להלכה שזריקת המגרפה היתה רק לאחר הקטרת הקטורת (עפ"י רמב"ם ורא"ש. וע' בתורת הקדשים).

החלו עולים במעלות האולם. אותם שזכו בדישון מזבח הפנימי והמנורה, היו מקדימים לפניהם. מי שזכה בדישון מזבח הפנימי, נכנס ונטל את הטני והשתחוה ויצא. מי שזכה בדישון המנורה, נכנס ומצא שתי נרות מזרחיים (וי"ג: מערביים) דולקין – מדשן את המזרחי ומניח את המערבי דולק, שממנו היה מדליק המנורה בין הערבים. מצאו שכבה – מדשנו ומדליקו (עתה. ויש אומרים: בערב. ע' בראשונים) ממזבח העולה. נוטל את הכוז ממעלה שניה, השתחוה ויצא.

מי שזכה במחתה, צבר את הגחלים על גבי המזבח ורדדן בשולי המחתה. השתחוה ויצא. מי שזכה בקטורת, נוטל את הבונך מתוך הכף ונותנה לאוהבו או לקרובו. נתפור ממנו לתוכו, כלומר לכף – נותנו לו בתפניו (עם שאר הקטורת שהכניס לתוך חפנו, ולא היה מקטיר עם הבונך. פירוש הרא"ש; רמב"ם). ומלמדים אותו (לפי שהיא לו פעם ראשונה, שמעולם לא שנה אדם במעשה הקטורת. יומא כו) הוי זהיר שלא תתחיל מפניך (אלא מרחוק) שלא תיכוה. לא היה מקטיר עד שהמזונה אומר לו: הקטר. [ובכהן גדול: אישי כהן גדול הקטר]. פרוש העם (מבין האולם ולמזבח) והקטיר. השתחוה ויצא.

א. מעשה ההקטרה, פרש הרמב"ם (תמידין ג, ח): היה משליך הקטורת על האש בנחת כמי שמרקד סולת עד שתתרדד על כל האש.

ובספר לקוטי הלכות נסתפק אם צריך לצבור הקטורת ע"ג הגחלים כדי שיהא העשן שוהה לבוא, כדרך שעושים ביוהכ"פ. וע"ע במפרשים ביומא נב:).

ב. כנזכר למעלה, ישנה דעת תנאים שהקטורת של שחר קדמה להטבת שתי נרות.

[בזמן שכהן גדול נכנס להשתחוות – אוחזים בו אחד בימינו ואחד בשמאלו ואחד באבנים טובות (שבאפוד, מאחוריו. רמב"ם כלי המקדש ה,יא). וכיון ששמע הממונה קול רגליו של כהן גדול שהוא יוצא, הגביה לו את הפרוכת (של שער ההיכל. כסף משנה כלי המקדש ה,יא. ויש אומרים פרוכת של אולם. רע"ב. וע' תוי"ט; אגרות משה קדשים ב). נכנס והשתחוה ויצא].

נכנסו הכהנים, השתחוו ויצאו.

באו הכהנים ועמדו על מעלות האולם. עמדו הראשונים לדרום אחיהם הכהנים (הרמב"ם פרש 'הראשונים' – אותם שנכנסו פנימה לעבודותיהם. והרא"ש פרש: מדשני המזבח והמנורה עמדו לדרום העובדים בהקטרת הקטורת) והכלים ביד כל אחד מהם [הטני, הכוז, המחתה, הבזך והכף וכיסויו], וברכו את העם ברכת כהנים (ובשעת הברכה הניחו הכלים מידיהם. בהגר"א). במקדש היתה זו ברכה אחת ולא שלש (שלא הפסיקו בענייני 'אמן' אחר כל פסוק, שהרי אין עונים 'אמן' במקדש), והיו אומרים את השם ככתבו, ונושאים כפיהם על גבי ראשיהם [מלבד כהן גדול שאין מגביה ידיו למעלה מן הציץ. רבי יהודה אומר: אף כה"ג מגביה, שנאמר וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם].

הכהנים שזכו מוליכים את האברים מן הכבש וזורקים למזבח.

[בזמן שכהן גדול רוצה להקטיר, היה עולה בכבש והסגן בימינו. הגיע למחצית הכבש, אחז הסגן בימינו והעלהו והושיט לו הראשון (מאותם כהנים שזכו באברים) הראש והרגל – וסמך עליהם סמיכה מועטת וזרקם. הושיט השני לראשון שתי הידים, סמך עליהם הכהן הגדול וזרקן, נשמט השני והלך לו, הושיט השלישי לראשון וכו', וכן כולם. ובזמן שהוא רוצה, הוא סומך ואחרים זורקים].

כהן שזכה בנסכים, עולה לקרן דרומית מערבית [ובא לשם דרך שמאל ואינו מקיף את המזבח דרך ימין כשאר העולם – כדי שלא יתעשן היין. זבחים סג].

[בזמן שכהן גדול מנסך, מקיף את המזבח בימין עד שמגיע לקרן מערבית דרומית (והיו מביאים לו את היין משמאל). הסגן עומד על הקרן והסודרים בידו].

שני כהנים עומדים על שלחן החלבים ושתי חצוצרות בידם, תקעו והריעו ותקעו. באו ועמדו אצל בן ארוז [לוי היה, ממונה על כלי השיר], אחד בימינו ואחד בשמאלו. שחה לנסך – והניף הסגן בסודרים, והקיש בן ארוז בצלצל ודברו הלויים בשיר [ובכלי נגן], כל יום ושירו המיוחד לו. הגיעו לפרק, תקעו – והשתחוו העם. על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה. [סך הכל שלשה פרקים בכל שיר. ושלשה קולות היו בכל פרק, תקיעה תרועה תקיעה. עפ"י סוכה נג].

זהו סדר תמיד לעבודת בית אלקינו – יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן.

בריך רחמנא דסייען והגיען עד כען